Чурапчыга күн тахсар!

САҺА ОЛОХ

Чурапчы улууһун хаһыата

2009 сыл Атырдьах ыйын 20 күнэ чэппиэр № 101 (10029)

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Пенсионер, болҕой!

ПЕНСИЯ МУННЬУЛЛАР ЧААҺЫН ТУҺУНАН БИЛИЭХТЭЭХПИТ

2007 сыл сэтиннэн ыйы 3 күнүтэр тахсыбыт Россия Правительствотын 741 №-дээх уураахтарга олоҕуран кэнн оллоҕүнэ уонна кини туох байытын сирэй счетун мунньуллар (накопительнай) чаһыгар үлэлэбит тэрилтэтэ хаччы отчуоттаан төлөбүт буоллаҕына, бу хаччыга правопреемниктарыгар төлөнөр. Маннык мунньуллар чаастаах дьоҥҥо киирэллэр:

1. 1952 сылтан саҕалаан тэрүөх эр дьон уонна 1957 сылтан саҕалаан тэрүөх дьахталлар. Манна быһаарыллыбыт саҥа категория дьоҥҥо тэрилтэлэрэ сэкиэн бороҕдоҥнон 2002-2004 сылларга эрэ хаччы мунньуллар чаастарыгар төлөбүттэрэ.

2. 1967 сыллаах тэрүөх уонна онтон эдэр дьоҥҥо (эр дьон, дьахтар) 2002 сылтан саҕалаан мунньуллар чаастарыгар төлөммүт хаччылара.

Сайабылыанньа толороро сүрүн ирдэбилиэн өлбүт кэнн пенсиятын мунньуллар чааһын байытыгар аналлаах, ол аата туһалаах ылык буолуохтааҕа ирдэнэр. Сайабылыанньа толоруута эмиэ туоһа бороҕдоҥнох:

1. Кини 2005 сыл ыам ыйын 24 күнүтэр дьылы өлбүт буоллаҕына правопреемниктара хаһан баҕарар сайабылыанньа суруйаллара көҥүллүүр.

2. 2005 сыл ыам ыйын 24 күнүттэн саҕалаан бэттэх өлбүттэхтэр кэнн өлбүт күнүттэн 6 ый иһинэн суруйаллара көҥүллүүр. Бу кэмҥи аһардахтарыгар суут иҥнүө туруорган, уураах таһаартаран, бу уураах күүһүнэр кэнбитин кэнэн биирдэ сайабылыанньа толороҕут.

Сокуоҥҥа олоҕуран правопреемниктарыгар өлбүт кэнн аймахтара, саастарыттан тутулуга суох буоллаллар:

- бастакы уочарат огдоро, ол иһигэр сокуоҥунан иитиллэ ылыллыбыттар, кэргэн, төрөөбүттэрэ;

- иккис уочарат биирдэ төрөөбүттэрэ, эбэлэрэ, эбэлэрэ, сиэннэрэ.

14 саҥаһын туолан, паспорт ылбат огдо сайабылыанньаны бэйэтин аатыттан кэлэн толорор.

Сайабылыанньаны толороро эмиэ маннык документтары ааҕалаҕыт:

1. Правопреемник паспорта эбэтэр онно тэҥнэх документ, провиската;

2. Правопреемник буоларын сокуоҥунан дакаастыыр документтара (төрөөбүтүн туһунан сибидиэталыстыбо, кэргэннии буолбут туһунан сибидиэталыстыбо, огдо иитэ ылыы сибидиэталыстыбата уонна д.);

3. Правопреемник аатыттан атын бэрэстэбиитэл огдо 14 саҥаһыгар дылы (опекун, попечитель) сайабылыанньа толорор түгэнигэр маны туоһулур документтара;

4. Сайабылыанньаны суруйуу болдьоҕо аастыт түгэнигэр күүһүнэр кэнбитин туһунан штампалаах суут уураахтара;

5. Мунньуллар часка баар суума негосударственнай пенсионнай фондаҕа көспүт түгэнигэр правопреемниктарыгар төлөбүр огоһуллубатаҕын туһунан бу фондаттан быһаарыы;

6. Өлбүтүн туһунан сибидиэталыстыбо;

7. Правопреемник ИНН-э;

8. Правопреемник сберкнижката.

Бу документтары бэрэбиэркэлэн баран куоҥуйаларын пенсионнай управление специалиһа дьыгынаахтэрин туоһулуур. Өссөтүн бу документтэри куоҥуйаларын почтаҕа ыытар түгэнигэр дьыгынаахтэрэ нотариуһунан туоһуламмыт буолуохтаахтар.

Пенсионнай фонда управлениета сайабылыанньаны ирдэниллэр документтара барыта баар эрэ буоллахтарына тутар, регистрациялыыр. Итэҕэс документтаах ыыллыбат, төннөрүллэр. Кэнбит документтара улуустааҕы управление Дьокуускай куораккa үрдүкү тэрилтэтигэр-Россия пенсионнай фондатын Саха сиригэр отделениетыгар ыытар. Онно эсэ төгүл бэрэбиэркэлэн баран талыыр эбэтэр аккаастыыр туһунан уураах ылыллар. Правопреемниктарга төлөнөр суумалары өлбүт кэнн мунньуллар чаһыгар түһэ суума кэнбититтэн суоттаан төлөбүр суумата быһаараллар, сберкнижкатын счетугар көһөрүллүөр. Ылыллыбыт уураах куоҥуйатын правопреемник аадырыһыгар ыыталлар. Правопреемникка төлөнөр сууматтан Налоговай кодекс 208 ыст. 9.1. пп. олоҕуран налуук тутуллараан саналаабыт.

Бу үөһэ этиллибит постановлениеҕа мунньуллар часка хаччы кыра буоллаҕына эбэтэр атын бириҥнэннэн ылартан аккаастанар түгэнигэр правопреемник ылартан аккаастанарын туһунан сайабылыанньаны (эмиэ анал бланка) толороро эмиэ ирдэнэр. Бу сайабылыанньа туоллаҕына хаччы правопреемникка таллыммит, булгуччулаах пенсионнай страхование резервнай фондатыгар көһөр.

Мунньуллар часка сайабылыанньаны правопреемник Пенсионнай фонда управлениетыгар 7-с нүөмэрдээх кабинетка кэлэн биэрэр. Төлөбүр туһунан боппуруоспарыгар бу кабинеттан чуолкайдаһыахха сөп, эбэтэр 41-141 телефонунан билсиҥ.

РФ Пенсионнай фондатын Чурапчы улууһунаабы управлениета.

"Россельхозбаан" сонуннара

КЫРА УОННА ОРТО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВОНАН ДЬАРЫКТАНАР ТЭРИЛТЭЛЭР ИСТИИЛЭРИГЭР

СР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствота уонна "Туймаада" үп-харчы агропромышленнай компанията кыттыһан кыра уонна орто предпринимательствонан дьарыктанар тэрилтэлэргэ, баанынай хаһаайыстыбалары киллэрэн туран (салгыы АПК тэрилтэлэрэ), маны сэргэ тыа сиригэр регистрацияламмыт тыа хаһаайыстыбатын эйгэтинэн дьарыктаммат тэрилтэлэргэ (салгыы предпринимателлэргэ) Россия "Россельхозбаан" Саха сиригэр филиала баанытан кредит ылалларыгар Республикатаабы залоговай фонда залогу мэктиэлэһиигэ (услуги поручительства) өгөөрү толорор.

СР Тыатын хаһаайыстыбатын министерствотын ыам ыйын 12 күнүнээҕи 247 №-дээх бирикээзинэн АПК тэрилтэлэрэ, предпринимателлэрэ бу үөһэ ыйыллыбыт баннартан кредит ылалларыгар республикатаабы залоговай фондаттан залог мэктиэлэһиинин (поручительство) бэрэдэгин биэриэттэх:

- АПК тэрилтэлэрэ, предпринимателлэр кредит ылалларыгар бу баннарга сайаапка түһэриэхтэхтэр;

- кредит биэриэхтэх бу баннар бастатан туран, бэйэлэригэр биэрэммит бэрэдэкстэригэр олоҕуран кредит ылыахтаах тэрилтэлэр биирбит документтарын үөрэтэн, тэрилтэлэр туспах финансовай туруктарын чинчийэн төһө суумалаах кредити биэриэхтэхтэрин сөбүн быһаараллар;

- кредит биэрэргэ сөбүлэспит баннар кредит ылааччылары кытары кыттыһан анал биэрэммит формаҕа олоҕурбут, иккис оттүтэр илии баттаспыт сайаапкаларын Республикатаабы залоговай фонда көрүүтүгэр түһэриллэр. Барыта документтар куоҥуйалара (АПК тэрилтэлэрин, предпринимателлэрин юридическай, финансовай туруктарын туһунан баар документтара, бизнес былааннарын төһө суумаҕа залогунан өрүтэ хаачыллыбыттын уонна да атыттары) тэҥнэгэ бэриллиэхтэх;

- Республикатаабы залоговай фонда СР ТХМ рабочай комиссиятын кытаары кыттыһан кредит ылыахтаах тэрилтэлэргэ төһө суумалаах залогу мэктиэлиириэ эбэтэр аккастыырга быһаарыы ылынар;

Биир тэрилтэҕэ төһө кээмэйдээх уонна суумалаах залогу мэктиэлиириэ:

- предпринимателлэргэ залог кээмэйэ сүрүн иэс сууматын 50 %-гар диэри, ол эрэн 5,0 мөлүйүөнтэн үрдүө суохтаах;

- АПК тэрилтэлэригэр залог кээмэйэ сүрүн иэс сууматын 70 %-гар диэри, ол эрэн 15,0 мөлүйүөнтэн үрдүө суохтаах;

- тыа хаһаайыстыбатын потребительскай кредитнэй кооперативтарыгар залог кээмэйэ сүрүн иэс сууматын 90 %-гар диэри, ол эрэн бастакы кэрдиискэ (кэйиллиэхтэрэ) 3,0 мөлүйүөнтэн үрдүө суохтаах, иккис кэрдиискэ 20,0 мөлүйүөнтэн үрдүө суохтаах;

Залог мэктиэлэһиинин болдьоҕо:

- АПК тэрилтэлэригэр 5 сылга диэри;

- предпринимателлэргэ 2 сылга диэри;

Залоговай фонда оҥотун төлөбүрэ:

- АПК тэрилтэлэригэр мэктиэлэммит залог сууматын - 5%;

- тыа хаһаайыстыбатын потребительскай кредитнэй кооперативтарыгар мэктиэлэммит залог сууматын -3%;

- предпринимателлэргэ мэктиэлэммит залог сууматын -10%.

Эбии ыйытыылаһан билиҥэ баҕаллаахтарга:

"Туймаада" үп-харчы агропромышленнай хампаанньа төлөпүөннэрин нүөмэрдэрэ:

42-98-06, 36-67-30, СР СХМ сайта – www.agrosakha.ru

УЛУУСКА АТЫРДЬАХ ЫЙЫН 17 КҮНҮНЭЭҐИ ТУРУГУНАН ОТТООҺУН СВОДКАТА

Нэһилиэктэр	2006 с. от бы лаана (тонна)	Охсуу (гектар)	Кэбиһин (тонна)	Былаан %
Алаҕар	1500	1355	1300	86.7
Арыылаах	1200	1080	1000	83.3
Бахсы	1100	2210	1300	113
Болтоҥо	1650	2210	1500	90.9
Болугур	2500	1538	1205	44.3
Кытаанах	1750	2318	1978	113
Мутудай	1900	2480	1910	100.5
Одьулуун	2300	3800	2310	100
Соловьев	2100	1638	1130	53.1
Төлөй	1250	2100	1247	99.8
Сылан	2700	3718	2629	96.7
Хадаар	1700	2420	1500	88.2
Хатылы	1900	2504	2015	106.1
Хайахсыт	1850	3000	1359	75.5
Хоптоҕо	2200	2968	2054	92.5
Чакыр	1900	2041	1297	68.3
Чурапчы	1950	2503	1770	80.5
СХПК"Колос"				
Барыта:	**31450**	**39883**	**27504**	**86**

УЛУУСКА АТЫРДЬАХ ЫЙЫН 19 КҮНҮНЭЭҐИ ТУРУГУНАН ҮҮТҮ ТУТТАРЫЫ НЭДИЭЛЭТЭЭҐИ СВОДКАТА

(тонна)

	Нэһилиэктэр	Туттарыллыбыт үүт уонна айа	Нэдиэлэҕэ туттарыллыбыт үүт	Күнүгэ туттар ылыллыбыт үүт
1	Алаҕар	359,4	17,5	2,5
2	Бахсы	348,3	19,5	2,79
3	Болтоҥо	252,5	8,4	1,2
4	Болугур	462,3	28	4
5	Кылаанныах	321,3	14,7	2,1
6	Кытаанах	365,6	19	2,72
7	Мутудай	385,5	22,4	3,2
8	Одьулуун	487,7	33,6	4,8
9	Соловьев	522,6	35	5
11	Сылан	577,7	35	5
12	Төлөй	339,2	19,6	2,8
13	Хадаар	417,6	23,8	3,4
14	Хатылы	336,5	18,9	2,7
15	Хайахсыт	378,8	17,5	2,5
16	Хоптоҕо	529,3	28	4
17	Чакыр	417,3	24,4	3,48
18	Чурапчы сэл.	290	3,2	0,45
	Улуус үрдүнэн:	**6791,4**	**368,5**	**52,6**

Улуустааҕы тыа хаһаайыстыбатын управлениета.

СУУРБЭЬИС УЙӨ БИИР БАСТЫҢ СУРУЙААЧЧЫТА

Саха биллиилэах прозаика, поэт, тылбаасчыт Василий Васильевич Яковлев төрөөбүтэ биһиэхэ ыарыгдьах ыйдаҥ 75 сылы буолар.

Кэнниҥ кэбиҥ да, суруйааччы да быһыытынан өрдөөҥнүгэн бөлөхтөбүн. Бал оонньоор Иван Окоемов - Хочоон, Константин Павлушкай, Алексей Шадрин, Анатолий Ефремов (оччолорго Субуруускай аатынан совхоз директора эбэ), Николай Кладкин буолаллар себулэҥэн, төрөөбүн Василий Васильевич Яковлев 50 саастаах Чурапчы Кыҥдалыгар биир убаһаны өстөрүгэр турммут. Бэлиэтэбиппит. Ол аттыгар ыйыгар эбэ Куҥа-дьыла да үчүгэй, дьон-сэргэ санаата хаан туран Василийы эрдэлээбэттэрэ, эйэр үлэлэргэ ситиһиилэри бөҕөргөппүттэх. Убаһа тэбэтүн бүүс-бүтүннүү үбүлэр инэгэр ууран биэрбиттэрэ кэрдиг ойдуубун. Кини дьолбуун нарылык хаһаатыгар, сиринэ-дойдутун кэрэр сүр сымнарыстык үөскэппэхэ, уойуттар мичэр оонньуулар төрөөбүт-үрдүк ыарыы-сүрүөн нуолуттара.

Василий Яковлев литератураҕа бастакы хардыытыттан бөҕиргэппитэ диэхтэхпэ: Ол кэрдиг, кэчи дьоҥҥа биирдэн биир хойыскаҕа тахсыылаахтык, кэрэхсэтэрдик арыллан испит. "Уларыы сааҥа ыыһар" диэн хоһоонноругуттан тахсыылыгалары Софрон Данилов бөҕиргэн дьоҥуоах ыстатыйаны суруйбута. Сотору кэмнэрэ "Өрүстэр кирбиилэрэ" романа күүрэс гынан түспүтэ. Бу сүүрэк улахан проблемалары кэтэхтэрэ айыыларыгар Арҕа дойду улуу сэрэлгэтин сылларыгар суттан-хураанан эмсэҕэлиэбит, 1942 сыллаахха күүс өттүгэр хоһоруллубан ыдаанны хөрсүбүт Чурапчы ойуурга, сэрэх каннинэрэ инженернай-техническай интеллигенцияҕа, сана тэриллибит советскай-совхозный түгэлгэ саҥаны киллэрэн – уулу олохсутуу, бөлөҥнаалары сиэтэрдии, хотоннору тутуу, дьон шөҥүнньаһын уйутун кэтэҥнү ыгыллыбыт государственнай дьаһалларга ылсыбыттэрэ, ол иэдэтэ тулуурдаах кууруоннэ ортотуттан ааспыт, ол иэдэтэ Демьян Слепцов, Егор Никифоров ыгыллыбыт представителлэриттэн алтыстыт, лоррэлэнэн, биирэ уолаллыбыт эбэтэр эбэ буоллаҕа биһиги Василий Васильевичпыт. Итиэ научнай торуккэ сэрэтэрбит мелиоративнай улаатыы салайсыбыта, 40-ча быйыла Чурапчыҕа тутуспута дааҥы кэнэ мелиоратор-инженер быһыытынан улаханык кэлтийбитин, ол түүгүнэр бу кэм туһунан айыыны суруйарга ылсыбытын дьаҥнатан кэрдэрэр.

Василий Яковлев сэлиэстэй-совхозтан уонна партийнай түгэл эҥ бөҕөтүн түһүүтүн-тахсыытын эттэрэх хайыыларын бөлүбит буолан бу суду айыыларыгар айан-тутах хаалларбыта. Олор барыта биһиги литературабыт-пирохтэрэ, тыыннаах историябыт буолаллар хаһы-уйэ ааспыт олохтут көрөһэ буолуохтаах историческай оруоллаахтара.

Тоҕо кэнэ кэрдиг эбэбиний? Суруйааччы Василий Яковлев научнай интеллигенция чинэгэ ыгыллыбыт "Саҥалаах ардах" диэн сайаны, саха тыыннаах үйэтэтин кэмэрдэтэ, курдаҥы уларыы охсуһуута, туруммут бэйэтин кэмин героическай ыгыллыбыт "Өрүстэр кирбиилэриттэр" романы, научнай-техническай үйэ сэлиэстэрдэк кириитэ Бүлүү Гаҥын кэрдиг бөҕөргөй түгэллэриттэн үлэҥ хаамыы кириитэ сэрэхтэх ойуулаах ойоҕостор-дьаһахтаргын айыгыгыттан, кэбиҥнэрэн-сиэбиллэрэн кэлэллэрин иэдэтэ Туой Хайа олохтоохторун иэдэтэ кэрдэрэр "Уот иитиитэ" диэн романы мэхэтэр суруйбатаҕа. Кини бу сэдэп кэмнэрэ кэнэ ыырдаан саха литературатыгар кэдэрбит кэбиҥэн буолар.

Суруйааччы Василий Яковлев улахан проблемалаах суруйар тэхэлэрэ хара ааҥнар тэрэтэлэрэ. Олорун тиҥэх сылларыгар "Хотуу"? ("Хотуту сулуска" бөлүүт айыыны аата диэн ааҥ эбэ) диэн советскай-уолаҥнай түгэл тыа сиригэр хайдах кирбиилэнэ, урукку колхозтаах ыаҕан, өйүн-санаатын, ыччатын уус-уранын айыыны кэлбэтэн бу романы суруйан айар үтүө бөҕөлөрэ.

Оту баара ааспыт үйэ 70-нэс сылларыттан Саха сиригэр бүгүүтүгэр үрдүгэр гостуларгэ-тэрэппин быһыытынан кирбиит охсоҕай түгэл атаҕар туруутун уонна кэлэн эйэлээтэ-ноҕуллан барыытын бары этэллэр кэнэх кирбиит суруйааччыбыт эбэ буоллаҕа Василий Васильевич Яковлев. Аҕаарчаалар бу айыгыгыны "Төрөөтүлэх" диэн аатыгар бөлүүлэр. Суруйааччы бу ор сылларгэ суруйбут бөлөҥ романнан, хомойуох иҥнэ, сэрэбэлэх хоҥнаах таҕыстыбыта.

Биирдэ Чурапчыҕа кэрэхсэмнэр айыыларын суруйа тэбэлэстэн эрэллэр ыйыталастыбыт. "Суруйа сылдьыбын. Оту баара бу сэдэхтэрбит ыйыллыбыттара туора. Туох Хайдах туоҕуттуурбун билбакка сылдьабын", – шэбэтэх Онон бу "Кэрэхтэхтэх" романы суруйуутун саҥа ыарырҕаппытэбит диэн санаҥа кэлбэтэм. "Кэрэхтэхтэх" романы кэчэҕэнэн тахсарыгар (итэҕ 1994 сыллаахха эбэ) Василий Васильевич Яковлев бөлүүлэрэ үйэтэлэн сылгар кэмэ эбэ. Айыыны суруйааччы Василий Тарабукин ресталаҥнайбыт. Тоҕо да улахан кэмэйдэх бөлүүт айыыларыгар суруйуута ыйыстар ыыс кэнэ суруйбута. Буоллаҕа бу оонньоо проблемалары туруорар кэпсэнэрэ эбэтэр, дьон-сэргэ хаһаалыгыттан ааҥнан айар ураты дьыдыгыттар. Улэлиэгэр үгүрүгүгэр эбэтэ дуу Василий Васильевич бу бөлүүлэрэй кэнэ-сиэрэ-сиэрэ

таһаартаарга тоҕо эрэ тиэтэйбэтэр. Олоруу таһаартаарга тоҕо эрэ тиэтэйбэтэр. Олоруу ваҕат кэрэн бэрэмэйэн бу балар суруйааччы улахан кэмэйдэх уус-уран айыыларыгар суруйуутуттар болҕоҥнэнэтин, суолуннуурдуу кэрдиг хайыскалаах эбит диэн иҥнэк кэрдиг хайыскалаах эбит диэн ааҥнар буччум сэнаата хабыстым. Онтуу оруобарт буччум сэнаата хабыстым. Онтуу оруобарт буччум сэнаата хабыстым. Суруйааччы бу кэпсэнэрэн наадаҕа дьыла

Сибэзс олохтоммута 100 сылын кэрсэ

ИДЭБЭ БЭРИНИИЛЭЭХ БИҺИГИ ВЕТАРАММЫТ

Киһи-айыах олоҕор-сибэзс олус улахан суолтаны ылар. Хас биирдии киһи сибэзс өнөтүнэн үйэтин тухары туһанар уонна олох сайдыытын кытта тэҥнэ иитии диэки эрдиэхэтэк хардыылыыр.

Бу ууһтук, элбэх билиитэ-көрүүнү, сатабылы эрдэтэр үлэҕэ дьыг-чахчы бэриниилээх эрэ дьон үлэлииллэр. Сибэзскэ бүтүн олохторуун аналын үлэлэзбит, улууска сибэзс сайдыытыгар үтүмэн кылааттарын киллэрбит дьоммут билиитин бочуоттаах сыныьалаҥна да тарысталлар, кыайтарбатах суоллаах өрүү сүбэ-ама буолуо, тэриллэ ситиһиилэриттэн тэбис тэҥнэ үөрэ олороллор. Онуок дьонтон биирдэстэриниэн лектор-сибэзс, үлэ ветераннара, сэлиэниэ, оройуон сэбиэттэриэтэр 1969, 1975, 1977 сс. быйбардыан депутат быйыытынан таһаарылаах-тык үлэлэзбит, уонсаҥа сибэзс үлэтигэр олоҕун 33 сылын анаабыт Т.В.Соловьева буолар.

Татьяна Васильевна 1947 с. Кытаанах нэһилиэгэр Чэймэн алааска Варвара Михайловна, Василий Семенович Владимировтар диэн түөрт оҕолоох колхозтаах дьиэ кэргэнэ бастакы оҕонон күн сирин көрбүтэ. 1967 сыллаахха Дьокуускайдааҥы сибэзс техникумун бүтэрэн, Чурапчыла аналын үлэлии кэлбитэ. Оччолорго линейнай-техническай сыах начальниктыынан үлэлиох олоҕор Е.Е.Монастырев эдэркээн кыыны, "усилительнай пуунна" (УП) электромеханиктыынан анаабыта. Ити сыл В-3 диэн үс каналлаах полупроводниковай аппарат саҥа түрүн, үлэлээн эрдэ. Хаанчыла, Чурапчы оччотооҕу Алексеевскай оройуоннарга үйэнэ биир каналынан үлэлииллэрэ, оттон телеграфнай сибэзс тэрүт да "ТТ" диэн биир каналлаах аппаратынан үлэлиирэ. Канал алдьанарыта үс оройуон сибэзэйин быһаан көбиһэр кутталлаах, ол иһин электромеханик үлэтэ олус эппиэтэллээх буолар.

1968 с. элбэх каналлаах система киирэн, нэһилиэнньо телефонунан туһанарыта кэҥиир. Ити кэмнэ Татьяна Васильевна 12 каналлаах ламповай системаны баһылыыр сыалтан Хабаровскай куораттаа илдьи үрдэтэр курска үөрэнэн кэлбитэ уонна онтон ыла 1979 сылга диэри старшай электромеханиктыынан үлэлэзбитэ. Бу сылларга полуавтоматка киирэн, Дьокуускайга түөрт каналынан эрийэн сибэзскэ тахсар буолбуттара, телеграфнай сибэзс сайдан барбыта.

1979 с. олоҕун доҕоруун В.Н.Соловьеву көрсэн ыал буолбуттара. Уонча сыл Дириҥ АТС-лар электромеханиктыынан үтүө суобастаахтык үлэлэзбитэ. Эдэр ыал 1986 сылларахтан дьиэ-уот туттан Чурапчыла олохсуйбуттара. Татьяна Васильевна бочуоттаах сыныьалаҥна тахсыар диэри УП-га идэтинэн электромеханиктаабыта.

Сибэзс аппаратуталарын көрөн-хараан эпэскилэ суох үлэлииллэрин хааччыйыы, түүннэри-күүстэри сибэзс быстыбатын туһугар кыраныгыс кэтэн сулууспаҕа туруу дьахтар киһиэхэ олус эппиэтэллээх, ыарахан үлэ Татьяна Васильевна билиитин ки-ставиниктарыгар Г.Г.Слепцовка, А.Г.Кириллованы, Г.П.Васильевна, Н.Н.Филипповка маҥтала улахан, биир кэмнэ үлэлэзбит биир идэлэхтэрин, аҕыстарын Д.Н.Пестереваны, М.Н.Ивановаҥы, Е.Д.Ноговицыналаны, А.Д.Макаровканы олус истиҥник саныыр. "Киниэхэ барыа да сибэзс сайдарын туһугар ис дуоҕаларынан ыалдьар, сүүрэкэтэр, кэбиэхэ курдук сүбэ-ама, күүс-кэмэ буолар үтүө дьон", – диэн саҥалар.

Татьяна Васильевна үлэлэзбит сылларыгар общественнай олох үөнүтэр сылдьыбыта. Ол курдук, комсомольскай тэриллэ секретарынан, профком председателинэн, депутат быйыытынан өрүү үөнүлэн күүскэ сылдьыбыта. 1973 с. "Молодому передовику производства" диэн ЦБСЛКС Үөрэх комитетын бэлиитинэн наҕараадаламмыта. Учуутай үлэлээх буолан, Дьокуускай куораттаа буолбут комсомолдар XXVII-с уобаластааҕы конференцияларигар кыттыыны ылбыта.

Кэргэнэ Валерий Николаевичтыын 30 сыл биирдэ олорон билиэн Чурапчы тарбахха баттаһар ытык-мааны ыала. Оҕолорун ситиһиилэриниэн ыыппаттаах, сиэнэлэрин мичээрдэриэн үгүттэнэ ийэ, ааҕ, эбэ, эбээ үрдүк аатын чиистээхтик сүгэлээр.

Татьяна Васильевна миннигэс астаах, ыалдьыттаах хаһаайка буолан, Соловьевтар өрүү элбэх ыалдьыттаах, хоноһолоох ыаллар. Быһата Татьяна Васильевна үлэтиэн-хамнаһынан даҕаны, дьиэ-сиргэ үтүө сыһыанынан даҕаны өрүү сыгыстыыр, сылааһынан сыдьаайа сылдьар үтүөкэн киһи.

Күндү киһибит дьиэ кэргэнигэр дьоллоох нус-хас олоҥу баҕарабыт, кытаанах доҕоробуйаны, кэргэнэ, оҕолоруун, сиэнэлэриэн туоларыгар үйэн үйэлэн, сирдэхэ олоҕун үтүө эрдэ эрдиннэхэ, барыа баҕа, ыра санаалаарыа туоллуннар.

Н.ЗАБОЛОЦКАЯ.

Хаартаскаҕа: Т.В.Соловьева.

Г.П. Башарин аатынан Сылан орто оскуолатын 100 сылын кэрсэ

АХТАР-САНЫЫР СЫЛЛАРЫМ...

Оскуола... хас биирдии киһи сүрүөр кэрэ өйдөбүл. Оскуолаҕа кыттыбыт киһи... тоскуйбат быстыспат сиргэ...

1978-с сыла... бастаан... сылдьыбыт... Эдьиийбиэнэн суолга тахсыахтаах... Болуҥуруттан иккис... Сылаҥҥа 9-с кылааска үөрэх... Аан бастаан... Уус-Алдан уонна Чурапчы улуустарыа... 20-элиэ... Учуутаалбыт... Арай, болуҥа... Москва куораттаа 80-нэ сылларгаах Олимпиада ыытыллыыта. Бу... Олимпиада спортсменнар... Москва куорат... Ону... "Моя профессия" уонна ыыппыта.

10-с кылааска үөрэнэ сылдьан учуутал... Ол... Ол... Ол

ЭҔЭРДЭЛИИБИТ!

Олоҕум эрэллээх доҕорун, иэйиэхсит ийэбитин, амарах сүрэхтээх эбээбитин, Өлүөхүмэ нэһилиэгин олохтооҕун ***Лидия Петровна САВВИНАНЫ*** *50 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ күнүнэн ис сүрэхтэн кэлэн турар итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!*

Бүгүҥҥү түһүлгэҕэ олорбут олоҕуҥ ситиһиилэрин [illegible], сүбэлээн, [illegible] сүрэх [illegible] туруоҥ [illegible] эҕэрдэлиибит!

Күн-дьыл аксыҥҥы билиниэххэ, эйэлээх, кыраҕа дьаны ааһсыбаакка, чугас дьонуҥ сылаас [illegible] иннигэр илиэм, доруобай буол.

Кэргэниҥ, оҕолоруҥ,
сиэннэриҥ, кутуруктарыҥ.

* * *

Күндү ветераммытын, Чокур нэһилиэгин олохтооҕун, үлэ, тыыл ветеранын ***Анастасия Михайловна ТИТОВАНЫ*** *70 сааскын туолбут үөрүүлээх үбүлүөйгүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!*

Бэйэбит эйигэ сахха [illegible] кыттааччы доруобуйаҥ, үөрбүт эрэниҥ, [illegible], бэлиэ сүгэ үөрэх холлоона. Бэйэ [illegible] тулалык, үтүө санаан үөскүбүтэ!

Чугас дьонуҥ, аймахтарыҥ [illegible] үлүйбэтэх үйэлэр, дьоллоох олороор!

"Мооруччаан" ПО бэрэсэдээтэлэ, профкома,
Хайаастаах [illegible] тэрилтэтэ.

БИЛЛЭРИИЛЭР

Андросов Семен Иннокентьевич аатыгар бэриллибит водительскай дастабырыанньа сүттэ. Кии булбут маныаҕа тиксэрэригэр көрдөһөбүт.

Тел.: 8914-100-50-50, 42-596.

***

"Хаабыһал хааннаахтар" диэн компакт-диска тахсыта. 1620 сыллааҕы Россияттан сатыы кэлбит нээкдэ Иван, Козьма уонна Алексей Габышевтар Өлүөнэ баһыттан муустаах устан, Суотту биэрэгэр тохтообуттара. Ол кэнтэн бэйэлэх киһилэр Саха сирин историятыгар сандалар. Дискэҕэ тэкстээх 160 фотоматырыйаал угуллунна. Сыаната 1000 солк.

Билсэр тел.: 8914-291-60-36.

***

Кредитный-потребительский кооператив граждан "Эрэл" принимает вклады от физических лиц по очень выгодным процентам до 48 % годовых. **Желающих выгодно и надежно приумножить свои средства обращаться по адресу ул. Октябрьская 19, кв. 5, по тел.: 42-909, 8914-105-81-11.**

***

Старостин Прокопий Иннокентьевич аатыгар бэриллибит паспорт сүппүтүнэн дьиэ суобуҥан ааҕыллар.

***

Чурапчы нэһилиэгэр Константинова 27-р 5-с кыбартыра куортамнанар. Тел.: 41-365.

***

Бэйэлэр 2009-2010 үөрэх дьылыгар В.С.Яковлев-Далан аатынан Кытаанахтааҕы кудожественнай-эстетической оскуола үрүһүйгэ таламнааах, дьоҕурдаах оҕолору уонна хаһаҕар сорун көрүннэр үөрэххэ ыҥырар. Интерыаннан хааччыйабыт.

Билсэр тел.: 23-611, 23-633.

***

Эдэр ыал 1 хостоох кыбартыраҕа эбэтэр киннтэн иитиллэр дьиэ куортамныбар. Бороодон, ыраас буолабыт.

Билсэр тел.: 8914-286-98-83.

***

Данилов Константин Константинович аатыгар бэриллибит АТТ 801808 водительскай дастабырыанньа сүппүтүнэн дьиэ суобуҥан ааҕыллар.

***

Аглаева Лилия Анатольевна аатыгар бэриллибит паспорт уонна пенсионнай дастабырыанньа сүппүттэринэн дьиэ суобуҥан ааҕыллаллар.

***

Егоров Александр Михайлович аатыгар бэриллибит 14АА0034579 №-дээх аттестат сүппүтүнэн дьиэ суобуҥан ааҕыллар.

***

Күн аайы А-Бэстээх-Дьокуускай маршрутунан дьону таһабыт. Мындаҕаайыга-Амма-Бэрдьигэстээх сайаҕас хоруйабыт. Сир астата илдьэбит-аҕалабыт.

Билсэр тел.: 42-080, 42-555, МТС-270-56-70.

***

Убаастабыллаах Чурапчы улууһун олохтоохторо!

Эһиги атырдьах ыйын 25 күнүгэр 10 чаастан С.А.Новгородов аатынан 2-3 сүүмэрдээх Чурапчы орто оскуолатын территориятыгар оскуола оҕолоругар аналлаах дьаарбаҥкаҕа ыҥырабыт. **Билсэр тел.: 41-120.**

Улуус дьаһалтата, УЭР.

АТЫЫЛЫЫБЫТ

Чурапчы нэһилиэгин киинигэр саҥа тутуллубут 16 кыбартыралаах дьиэҕэ икки хостоох кыбартыралар атыыланаллар. Дьиэ кыбартыралара барыта киининэн хостоохтор, толору хааччыллыылаахтар, уопсай иэннэрэ 45 кв. м., 49 кв. м., 59 кв. м. 1 кв. м. сыаната 32-34 тыһ. солк. Дьиэ 2009 сыл ахсынньы ыйыгар киирэр. Атыылаһыан баҕалаахтар сайабылыанньалары Чурапчы нэһилиэгин дьаһалталарыгар сэкэрэтээрыгар тиксэрэргитигэр.

Билсэр тел.: 8914-102-38-63.

***

Бэлиэһэ аламһалар бастаны этээскэ 3 хостоох кыбартыра суһаллык 550 тыһ. солк.

Билсэр телефон: 42-682, МТС-233-23-18.

***

Уһаайба уонна Волга массыына атыыланабыт.

Билсэр тел.: 8914-236-66-77, 43-127.

***

Продается 3-комнатная квартира в центре или меняю на частный дом с отоплением,

Тел.: 41-787, 8914-229-16-24.

***

Полистирол, бэйэ оноһуу стеклопакет рамата атыыланар.

Билсэр тел.: 41-364, 8914-263-84-37.

***

Прицептээх, куннаардаах МТЗ-82 трактор атыылыыбыт.

Билсэр тел.: 8914-285-56-38.

***

Срочно продаю мини-пилораму. Цена 78000 руб.

Тел.: 8914-220-48-82.

***

Продается 2-комнатная квартира в 1-м квартале с.Чурапча.

Тел.: 8914-290-16-88, 8914-227-79-83.

***

Бэс маһынан оноһуллубут тэллэрэ атыылыыбыт. Билсэр тел.: 41-592.

***

4, 2,5 халаһыан уонна пафет атыылыыбыт.

Билсэр тел.: 23-256. Аадырыһа тирээрдэн биэрэбит.

***

Продается 2-комнатная квартира в Чурапче.

Тел.: 25-850.

***

Куобалыга дьиэлээх, бүлүүстээх, сарайдаах, үчүгэй уһаайба.

Тел.: МТС-292-39-50, 42-214.

***

Чурапчыга киинтэн ыраах этээскэ 3 хостоох толору хааччыллыылаах кыбартыра, 1,32 коробкалаах мотор атыыланар.

Билсэр тел.: 24-397, МТС-292-64-01, МТС-263-64-06.

***

Продается 3-комнатная квартира в с. Чурапча в районе ДЭС, 2-й этаж.

Обращаться по тел.: 42-496, 8914-237-99-49.

***

Интернат-оскуола тонторуга уһаайбалаах, обургут сырдык, баанньыктаах 6х9 дьиэ атыылыыбыт.

Билсэр тел.: 8914-298-13-84, 32-55-89.

***

Сүүрэ сылдьар, туруктара үчүгэй саппаас моторлаах ГАЗ саз 3507.

Тел.: 42-799, МТС-224-28-67.

***

Норковай шуба 46 тыһ. солк. (фаафарчаҕа, туһэрдэххэ сөп), дьиэ систематын сылыттар ойох 5 тыһ. солк., чэпчики сыанаҕа трактор мунньарык тиистэрэ атыыланаллар.

Билсэр тел.: 41-189, 8914-238-26-24.

***

Сүүрүүтэ 34 км, 2003 сыллаах УАЗ-Люкс.

Телефон: 41-022, МТС-233-21-72.

***

Күөрэгэй аламһатар 2000 с. тутуллубут кураанах оҕус турар 81 м иэннээх систэмалаах дьиэ атыыланар.

Билсэр тел.: 41-491, 8914-229-53-55.

***

2000 с. Нива массыына атыыланар. Сыаната 130 тыһ. солк., туһэрдэххэ сөп.

Тел.: 42-234, МТС-270-51-99.

***

2003 сыллаах үчүгэй туруктаах УАЗ-микро автобус атыыланар. Сыаната сөбүгэр.

Тел.: 23-203, МТС-104-17-89.

Олунуун нэһилиэгин олохтооҕо **ДЬЯЧКОВСКАЙ Сергей Иннокентьевич** ӧлбүтүнэн [illegible] кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Дьячковскай Сергей Иннокентьевич [illegible] бииргэ тӧрӧөбүттэригэр, чугас дьонугар Олунуун [illegible];

Кулун [illegible] Дьячковскай Сергей Иннокентьевич [illegible] кэргэннэригэр, [illegible] Олунуун [illegible].

Дьокуускай куорат [illegible] **МАКАРОВ Алексей Семенович** [illegible] ӧлбүтүнэн кутурҕаннарын тиэрдэллэр [illegible] Макаров Алексей Алексеевичка [illegible] бииргэ тӧрӧөбүттэригэр [illegible] кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Чурапчытааҕы [illegible] Федеральнай [illegible].

Олунуун нэһилиэгин олохтооҕо **СЕДАЛИЩЕВ Иван Константинович** ӧлбүтүнэн кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Седалищев Иван Константинович [illegible] кэргэнигэр Ульяна Харлампьевнаҕа, [illegible] Егор Константинович [illegible] Олунуун [illegible];

– [illegible] Седалищев Иван Константинович [illegible] Ульяна Харлампьевнаҕа, [illegible] Айталина Чурапчы [illegible];

– Уйбаан [illegible] Седалищев Иван Константинович [illegible] Ульяна Харлампьевнаҕа [illegible] Сахаара, Айталина, Чурапчы [illegible];

– [illegible] Седалищев Иван Константинович [illegible] Ульяна Харлампьевнаҕа [illegible] Сахаара. Айталина [illegible] Егор [illegible].

Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо **ПРОТОДЬЯКОНОВ Николай Викторович** ӧлбүтүнэн кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– [illegible] Протодьяконов Николай Викторович [illegible] Протодьяконова Федора Федоровнаҕа, [illegible] Федор Алексеевич [illegible];

– Кулун [illegible] Протодьяконов Николай Викторович [illegible] Федор Алексеевичка, [illegible] Протодьяконова Федора Федоровнаҕа, [illegible] "Сэргэлээх" РИК ГУ [illegible], профкома, ветераннара.

Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо **МИРОНОВ Иван Светланович** [illegible] ӧлбүтүнэн кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Миронов Иван Светланович [illegible] кэргэнигэр Миронова Александра Соломоновнаҕа, [illegible] "Тулуйхаан" [illegible];

– Миронов Иван Светланович [illegible] Миронова Александра Соломоновнаҕа, [illegible] Александра [illegible];

– Миронов Иван Светланович [illegible] Александра Ильинична [illegible], Александра Семеновна [illegible] Федотовтар, Архиповтар;

– Кулун кутуруктара Миронов Иван Светланович [illegible] Миронова Александра Соломоновнаҕа, [illegible] Ваняҕа, Васяҕа, [illegible] Кузьмаҕа, [illegible] Галинаҕа, Дария [illegible] кэргэттэрэ;

– Кулун уола, уһаллара Миронов Иван Светланович [illegible] Александра Соломоновнаҕа, [illegible] Миронова, Павлова [illegible];

– Кулун кэргэнэ [illegible] Миронов Иван Светланович [illegible] Миронова Александра Соломоновнаҕа, [illegible] Василий Алексеевичка. [illegible] Мостаковтар, [illegible] Кузьминтар;

– "Эрчимэ" [illegible] Миронов Иван Светланович [illegible] Александра Соломоновнаҕа, [illegible] "Эрчимэ" [illegible].

Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо **ИВАНОВА Галина Ивановна** олохтон туораабытынан кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– [illegible] Иванова Галина Ивановна [illegible] Иванова Жаннаҕа, [illegible] Дьулусха [illegible];

– Иванова Галина [illegible] Жаннаҕа, [illegible] Санаҕа, Дьулусха. Чурапчы 2-с №-дээх оскуолатын [illegible], [illegible] Дарина Сергеевна Попова.

Тапталлаах [illegible], Мугудай нэһилиэгин олохтооҕо **ГУЖОВА Мария [illegible]** бу дьыл атырдьах ыйын 10 күнүгэр 76 сааһыгар [illegible] олохтон туораабытынан [illegible] иһирэх [illegible].

Оҕолоро, кэргэттэрэ, [illegible].

Хоптоҕо нэһилиэгин олохтооҕо **ФЕОКТИСТОВ Иннокентий Пантелеймонович** күн сириттэн барбытынан кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Тапталлаах бырааттара Феоктистов Иннокентий Пантелеймонович олохтон туораабытынан убайыгар Василий Феоктистовка [illegible] Дария [illegible] 23-с [illegible];

– Тапталлаах [illegible] Феоктистов Иннокентий Пантелеймонович күн сириттэн [illegible] барбытынан кутурҕаннарыгар Василий Пантелеймонович Феоктистовка, [illegible] Мария Семеновнаҕа, [illegible] Пантелеймон Иннокентьевичка, [illegible] Тераскиннарга, Федоровтарга, Дьячковскай [illegible], Клавдия [illegible] кэргэттэригэр;

– Кулун убайбыт Феоктистов Иннокентий Пантелеймонович [illegible] Мария Семеновнаҕа [illegible] Пантелеймон Иннокентьевичка, [illegible] Лукиннарга, Слепцовтарга, Марияҕа Данил.

Арыылаах нэһилиэгин Бэчүгэттээх олохтооҕо, [illegible] үлэ, тыыл ветерана **ХРИСТОФОРОВ Пантелеймон Иванович** олохтон туораабытынан кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

– Христофоров Пантелеймон Иванович [illegible] Христофорова Екатерина Пантелеймоновнаҕа Арыылаах [illegible];

– Убаастабыллаах [illegible], Арыылаах нэһилиэгин Бэчүгэттээх олохтооҕо, [illegible] ветерана, "Граждановский" [illegible] Мария Павловнаҕа, [illegible] Чурапчытааҕы [illegible] П.П.Макаров, [illegible] А.В.Миронов, [illegible];

– Кулун, [illegible] Христофоров Пантелеймон Иванович [illegible] Мария Павловнаҕа, [illegible] Христофоровтар, Слепцовтар, [illegible] Михайловтар, Слепцовтар;

– Тапталлаах [illegible] Христофоров Пантелеймон Иванович [illegible] Сардаана [illegible] Христофорова Пелагея Пантелеймоновна, [illegible] Сардаана [illegible] Мария Моисеевна. Слепцовтар, Платоновтар;

– Христофоров Пантелеймон Иванович олохтон туораабытынан [illegible] Мария Павловнаҕа, [illegible] Варвара Спиридоновна, Мария [illegible] уонна оҕолоро;

– Христофоров Пантелеймон Иванович олохтон [illegible] Арыылаах [illegible] Екатерина Пантелеймоновнаҕа, [illegible] Чурапчы улууһун [illegible] управлениета, [illegible] комитета.

Редактор – директор: А.А. ЗАХАРОВ.
Редактор-директоры солбуйааччы,
культура, бырааб отдела – О.В. ЖИРКОВА.
Эппиэттиир сэкирэтээр, литературнай сотрудник – Н.Н. ГАВРИЛЬЕВА.
Сурук, кэпсээн, ааҕааччы отдела – А.Г. КУЗЬМИНА.
Экономика, спорт, тыа хаһаайыстыбатын отдела – А.М. СЛЕПЦОВ.
Үөрэх, доруобуйа, харыстабыл отдела – А.М. АДАМОВА.
Верстальщик – И.И. ЛАЗАРЕВ. Корректор – Н.Е. ОСИПОВА.
Бэчээттээччи – Д.И. СЕМЕНОВ.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, Чурапчы улууһун "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук государственнай учреждение. Москватааҕы информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну контролируйар уонна регистрацияр РФ Бачаатын СР регионнааҕы управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ – ПИ №19-0423.

ААДЫРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Телефоннарбыт: редактор – 41-332, отделлар – 41-265, 41-358. E-mail: sanaolah@mail.ru

Бэчээккэ сакаас: № 101 (10029) Тираж 1767. Хаһыат сыаната: 10 солк.

Саҥа олох

Автор суруйар матырыйаалыгар сахаҕа редакция бэйэтин көрүүтүнэн сөп түбэспэт буолуон сөп. Суруйааччы матырыйаалыгар эппиэттиир. [illegible] автор туһэрбэт.

Хаһыат бэчээккэ бэриллэр графига: 16 ч 00 м. Бэчээккэ бэриллибит: 16 ч 00 м. "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһукка 19.08.2009 с. офсетнай бэчээттэннэ.
Аадырыһа: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а". Индекс: 54907. Хаһыат нэдиэлэҕэ үстэ: оптуорунньукка, чэппиэргэ уонна субуотаҕа тахсар.